

Svetlana Janković

Centar za podsticanje dijaloga i tolerancije – Čačak /
Centre for enhancing Dialogue and Tolerance – Čačak

PACIFISTIČKA DOKTRINA KSENIJE ATANASIJEVIĆ

Predmet rada je pacifistička doktrina Ksenije Atanasijević, kao teoretski obrazložen postulat zagovaranja i popularisanja kroz njeno predočavanje vrednosti čoveka i njegovog dostojanstva, uz zalaganje za ravnopravno učešće i žena i muškaraca na stvaranju atmosfere sloge i mira. Za to dobro stanje mira potrebno je beskompromisno delanje, hrabro i otvoreno. Sveukupno ta doktrina je za nju neophodna i predvidiva posledica nepristajanja na zlo. Suočavanje sa mnogobrojnim pojavnim oblicima i destruktivnom dinamikom zla je u konkretnim manifestacijama u realnom životu za nju delovanje *hic et nunc*. Ka dostizanju istinski pacifističkog stanovišta analiziraju se tri orijentacije pacifizma u filozofiji Ksenije Atanasijević: prvi – njeno verovanje u jačanje religioznih osećanja, odnosno njena religiozna posvećenost duhovnoj delatnosti osnivača velikih religija, naročito hrišćanstva, drugi – feminizam koji preko unapređivanja žene unapređuje i čitavo čovečanstvo, jer je polazna tačka feminizma ukidanje nasilno postavljenih razlika i nejednakosti između ljudskih bića, kao osnove ljudskih konflikata i treći – međunarodni kontekst globalne napetosti između dva svetska rata, sa jasnim nagoveštajima nastupajućeg globalnog sukoba, uprkos nastojanjima žena Male Antante da spreče katastrofu.

Cilj je poređenje sa današnjim shvatanjima bezbednosti, koja sve više polaze od nivoa pojedinačnog ljudskog bića kao osnovnog. Sa tih osnova mogu da imaju primenu na međunarodnom nivou, u stvari se nastavljajući na filozofiju pacifizma Ksenije Atanasijević. Suština je u nedvosmlenom uključivanju velikog broja muškaraca i još većeg broja žena koji smatraju da treba pribegavati čovečnijem načinu rešavanja međunarodnih sporova, nego što je ubijanje.

Nameće se zaključak da je u svojoj evoluciji svet došao u kritično stanje, koje se može i mora izbeći Ksenijinom vodećom idejom o pripitomljavanju egoizma u svim njegovim pojavnim oblicima. Potrebno je opredeljenje za pravičnost, empatiju i širokogrudost, te zato treba dati ženama priliku da daju punu meru svojih priloga, a što je zapravo poštovanje filozofskog, feminističkog i pacifistički trasiranog nasleđa Ksenije Atanasijević. To je njena, a i naša savremena vizija bezbednijeg i egalitarnijeg sveta i korist za univerzalno dobro – mirniji svet.

Ključne reči: Pacifistička doktrina, rat, feminizam, ljudsko dostojanstvo

THE PACIFIST DOCTRINE OF KSENIJA ATANASIJEVIĆ

The subject of the paper is the pacifist doctrine of Ksenija Atanasijević, as a theoretically explained postulate of advocacy and popularization through her presentation of human values and dignity, with advocacy for equal participation of both women and men in creating an atmosphere of harmony and peace. Overall, this doctrine is a necessary and predictable consequence of not agreeing to evil. Dealing with numerous manifestations and destructive dynamics of evil is a concrete manifestation of *hic et nunc* in concrete manifestations in real life. Towards reaching a true pacifist position, three orientations of pacifism in Ksenija Atanasijević's philosophy are analyzed: the first – her belief in strengthening religious feelings, her religious commitment to the spiritual activity of the founders of great religions, especially Christianity, the second – feminism that, through the advancement of women, advances all of humanity, the starting point of feminism is the elimination of violent differences and inequalities between human beings, as the basis of human conflicts, and the third – the international context of global tensions between the two world wars, with clear hints of impending global conflict, despite the efforts of the women of the Small Antanta to prevent disaster.

The goal is to compare with today's understandings of security, which increasingly start from the level of the individual human being as the basic one. On these grounds, they can be applied at the international level, in fact, continuing the philosophy of pacifism by Ksenija Atanasijević. The essence is in the unequivocal inclusion of a large number of men and an even larger number of women who believe that a more humane way of resolving international disputes should be resorted to than killing.

The conclusion is that in its evolution, the world has reached a critical state, which can and must be avoided by Ksenija's leading idea of taming egoism in all its manifestations. We need a commitment to justice, empathy and generosity, and that is why we should give women the opportunity to give the full measure of their contributions, which is actually respect for the philosophical, feminist and pacifistly traced heritage of Ksenija Atanasijević. That is her and our modern vision of a safer and more egalitarian world and a benefit for the universal good – a more peaceful world.

Keywords: Doctrine of pacifism, war, feminism, human dignity